

ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

**B3. Σχέδιο δράσης του Τμήματος-Θεματικός Κύκλος «Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ-Κοινωνική Συνείδηση και Ευθύνη»**

**ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020-21**

σελ. 2



**Θεματικός Κύκλος:**  
**Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ- Κοινωνική Συνείδηση και Ευθύνη**  
 Επιμέρους Θεματικές Ενότητες/Υποενότητες:  
**ΑΛΛΗΛΟΣΕΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Τίτλος/τίτλοι προγραμμάτων

Πρόγραμμα ανάπτυξης του αλληλοσεβασμού και της διαφορετικότητας σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας /  
 Δρ. Σοφίας Νικολιδάκη  
 ΕΔΙΠ  
 Παιδαγωγικό Τμήμα  
 Προσχολικής Εκπαίδευσης  
 Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ο δικός μας τίτλος

«Η μοναδικότητα του καθενός μας κάνει να είμαστε διαφορετικοί!»

**Στόχοι Σχεδίου Δράσης**

**A) Δεξιότητες που πρόκειται να καλλιεργηθούν**

**Δεξιότητες Μάθησης:** κριτική σκέψη (Critical thinking)/ επικοινωνία (Communication)/συνεργασία (Collaboration)/ δημιουργικότητα (Creativity)

- **Δεξιότητες Ζωής:** κοινωνικές δεξιότητες/ ενσυναίσθηση και ευαισθησία/  
προσαρμοστικότητα/ ανθεκτικότητα/ υπευθυνότητα/ πρωτοβουλία
- **MIT Δεξιότητες της τεχνολογίας και της επιστήμης:** Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες/ Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας,  
επικοινωνίας και συνεργασίας
- **Δεξιότητες του νου:** Επίλυση προβλημάτων/ Μελέτη περιπτώσεων

**B) Στόχοι που θέτουμε ως προς τον θεματικό κύκλο και την (τις) επιμέρους θεματική (-κες) ενότητα (-τες)**

Σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση από τα παιδιά των εννοιών του σεβασμού, της διαφορετικότητας και η έμπρακτη υιοθέτηση στάσεων που αναπτύσσουν και εξελίσσουν τις έννοιες αυτές ως τρόπο ζωής και καθημερινής συμπεριφοράς. Οι κύριοι άξονες του προγράμματος είναι οι ακόλουθοι:

- **Αυτοσεβασμός:** Τα παιδιά μαθαίνουν να εκτιμούν την αξία τους ως άτομα μοναδικά, πολύτιμα, ικανά που αξίζουν και είναι σημαντικά στη



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ζωή. Μαθαίνουν να αγαπούν τον εαυτό τους, να υιοθετούν συμπεριφορές που τον εξελίσσουν θετικά βιώνοντας τον καλύτερο δυνατό εαυτό τους.

- Σεβασμός προς τους άλλους: Τα παιδιά μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται την ύπαρξη του άλλου ως άτομο εξίσου πολύτιμο που αξίζει να εισακουσθεί προσεκτικά και να αντιμετωπιστεί με σεβασμό και δικαιοσύνη. Τα παιδιά μαθαίνουν ότι οι άνθρωποι είναι μεταξύ τους ίδιοι και διαφορετικοί και οφείλουν να επιλύουν τις διαφορές τους με ανεκτικότητα, συμπόνοια εκφράζοντας τις διαφωνίες με τρόπο δημιουργικό.
- Σεβασμός προς το περιβάλλον: Τα παιδιά μαθαίνουν ότι ο πλανήτης γη με όλα τα έμβια και άβια όντα του αξίζει σεβασμό, φροντίδα και μείωση εγωιστικών συμπεριφορών ώστε να εξακολουθήσει να είναι βιώσιμος.

### Γ) Στόχοι σε σύνδεση με το πρόγραμμα σπουδών των γνωστικών αντικειμένων

#### **Παιδί και Περιβάλλον - Ανθρωπογενές περιβάλλον και αλληλεπίδραση:**

Ο αλληλοσεβασμός και η διαφορετικότητα είναι έννοιες που το παιδί καλείται να κατανοήσει και να εφαρμόσει ως δεξιότητες τόσο στο νηπιαγωγείο και στις σχέσεις του με τους άλλους, ομηλικούς και ενήλικες όσο και στο ευρύτερο ανθρωπογενές περιβάλλον (μεταφορά δεξιοτήτων στο σπίτι και στο εξωσχολικό περιβάλλον). Για παράδειγμα, τα παιδιά μαθαίνουν να αναπτύσσουν την αυτοεκτίμησή τους, να αναπτύσσουν ικανότητες συνεργασίας με τους άλλους, να κατανοούν την αξία της ομαδικής εργασίας, να συνειδητοποιούν την μοναδικότητα τους αλλά και τις ομοιότητες- διαφορές που έχουν με τους άλλους σεβόμενα τους διαφορετικούς τρόπους ζωής και να εφαρμόζουν στην καθημερινότητα τους συμπεριφορές αλληλοσεβασμού.

- Η έννοια του σεβασμού και της διαφορετικότητας επεκτείνεται και **στο φυσικό περιβάλλον**. Τα παιδιά μαθαίνουν ότι αποτελούν μέρος του πλανήτη που ζουν και ότι για την μελλοντική βιωσιμότητά του οφείλουν να υιοθετήσουν συμπεριφορές που σέβονται την έμβια και άβια ζωή (π.χ. ανακύκλωση, λιγότερο καταναλωτική συμπεριφορά, σεβασμό στα δικαιώματα των ζώων, συμπεριφορά προς τα αδέσποτα ζώα)
- **Παιδί και Γλώσσα:** Τα παιδιά μέσα από τον προφορικό λόγο μαθαίνουν να περιγράφουν, να διηγούνται, να εξηγούν και να ερμηνεύουν έννοιες και συμπεριφορές που σχετίζονται με τον αλληλοσεβασμό και την διαφορετικότητα. Τα παιδιά συμμετέχουν σε συζητήσεις χρησιμοποιώντας στοιχειώδη επιχειρηματολογία και επιλύουν υποθετικά και πραγματικά σενάρια, μέσα από την καθημερινή τους ζωή, σχετικά με την επίλυση διλημάτων που αφορούν συγκεκριμένες μορφές συμπεριφοράς. Μέσα από την ανάγνωση τα παιδιά αναγνωρίζουν βασικές εκδοχές του γραπτού λόγου, έρχονται σε επαφή με διάφορα είδη κειμένων σχετικά με τον αλληλοσεβασμό και τη διαφορετικότητα, ακούν



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

και κατανοούν μια διήγηση και παίρνουν πληροφορίες από διάφορα είδη έντυπου λόγου (π.χ. αφίσες για τα δικαιώματά των παιδιών).

Ενθαρρύνονται επίσης τα παιδιά, μέσα από το γραπτό λόγο, να γράψουν τα ίδια όπως μπορούν και να συντάξουν πίνακες, αφίσες κ.λπ. με μορφές επιθυμητών συμπεριφορών αλληλοσεβασμού.

• **Παιδί και Δημιουργία- Έκφραση:** Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εμπλέκουν τα παιδιά σε δραστηριότητες *εικαστικών* (π.χ. το πορτραίτο του εαυτού και αναπαράσταση θετικών ιδιοτήτων του κάθε παιδιού) όπου μαθαίνουν να παρατηρούν, να πειραματίζονται με υλικά και τεχνικές. Εμπλέκονται, επίσης, σε δραστηριότητες *δραματικού παιχνίδι* (π.χ. μέσα από παντομίμα υποθετικών ή πραγματικών σεναρίων που επιδεικνύεται ή όχι σεβασμός), όπου τα παιδιά μαθαίνουν να εκφράζονται δημιουργικά, να αυτοσχεδιάζουν και να αναπτύσσουν την αισθητικής τους αντίληψη. Τα παιδιά εμπλέκονται σε δραστηριότητες *φυσικής άσκησης* όπου αναπτύσσουν την κινητικότητα τους σεβόμενα το χώρο και την ύπαρξη του άλλου, αναπτύσσουν θετικές στάσεις για συνεργασία και αλληλοαποδοχή στα ομαδικά τους παιχνίδια.

• **Παιδί και μαθηματικά:** Τα παιδιά μέσα από το προτεινόμενο πρόγραμμα μαθαίνουν να προβληματίζονται, να σκέφτονται κριτικά και δημιουργικά στηριζόμενα σε προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες, να κάνουν υποθέσεις και να καταλήγουν σε συμπεράσματα σχετικά με τρόπους συμπεριφοράς που προάγουν το σεβασμό προς όλους και την επίλυση διαφορών- διλημμάτων και προβλημάτων που προκύπτουν στην τάξη. Τα παιδιά μαθαίνουν να ερμηνεύουν τις καταστάσεις αυτές, να προβαίνουν σε συγκρίσεις και περιγραφές, να διατυπώνουν απορίες ή να θέτουν προβλήματα, να κατανοούν χρονικές σχέσεις καθώς και σχέσεις αιτίας- αποτελέσματος.

• **Παιδί και πληροφορική:** Τα παιδιά μαθαίνουν, με τη βοήθεια κάποιου ενήλικα, να βρίσκουν πληροφορίες σχετικά με το θέμα του αλληλοσεβασμού και της διαφορετικότητας στο διαδίκτυο και να απολαμβάνουν online υλικό (π.χ. ταινίες μικρού μήκους, διαφημίσεις, διάλογοι στην τηλεόρασή) που αποτελεί τροφή για σκέψη σχετικά με την επίδειξη ή όχι συμπεριφορών σεβασμού.

### Ακολουθία εργαστηρίων

#### Εργαστήριο 1

Σεβασμός προς τους άλλους και αναγνώριση της διαφορετικότητας μας – Ιδιοι και διαφορετικοί.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τα ερωτήματα- θέματα :  
 1) Διαφορές μεταξύ των ανθρώπων 2) Μεγάλοι και μικροί! Είμαστε ίδιοι ή διαφορετικοί; 3) Μπαίνοντας στη θέση του άλλου 4) Διαφορές στο σώμα μου 5) Πειράγματα που πειράζουν και πειράγματα που δεν πειράζουν.

- Με αφορμή την 3<sup>η</sup> Δεκεμβρίου – Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρία αποφασίσαμε να ασχοληθούμε πρώτα με αυτό το εργαστήριο. Δείχνουμε στα παιδιά εικόνες από ανθρώπους με



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

διάφορες αναπηρίες, καθώς και σύμβολα που αφορούν αυτούς τους ανθρώπους, για να καταλάβουμε τι αντιλαμβάνονται τα παιδιά και πόσα γνωρίζουν γι' αυτά τα άτομα...

Παρακολουθούμε 2 βιντεάκια:

**CUERDAS, STRINGS**

[https://youtu.be/4INwx\\_tmTKw](https://youtu.be/4INwx_tmTKw)

**Pip | Μια ταινία μικρού μήκους κινουμένων σχεδίων**

<https://youtu.be/07d2dXHYb94>

Διαβάζουμε το παραμύθι «Η Αργυρώ γελάει», μετάφραση του βιβλίου των Jeanne Willis και Tony Ross «Susan laughs», συζητάμε και αποδίδουμε με παντομίμα όσα καταφέρει η Αργυρώ σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά, που δεν είναι σε αναπηρικό καροτσάκι.

- Παντομίμα με συναισθήματα: Παροτρύνουμε τα παιδιά να εκφράσουν διάφορα συναισθήματα, όπως αυτά που μας δείχνει η Αργυρώ... (γελάει, φοβάται, λυπάται, αγριεύει, είναι πονηρή)
- Δίνουμε φύλλο εργασίας με αντιστοίχιση: «η Αργυρώ και τα συναισθήματά της»

**-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΕ POWERPOINT ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ**

Θέτουμε στα παιδιά ερωτήσεις προβληματισμού και κριτικής ικανότητας:

Τι δεν μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι με κινητικά προβλήματα; οι άνθρωποι που δεν βλέπουν; Οι άνθρωποι που δεν ακούν; Οι άνθρωποι που δεν έχουν χέρια;

Νομίζετε ότι επειδή δεν μπορούν, τα παρατάνε; Συνεχίζουν τη ζωή τους έτσι, χωρίς να προσπαθούνε;

(δείχνουμε εικόνες με λύσεις που έχουν βρει οι άνθρωποι για να υπερπηδούν αυτά τα εμπόδια ).

**-ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ:** *Είδατε πόσα πράγματα μπορεί να κάνει η Αργυρώ; Άραγε... εμείς πόσα μπορούμε; Για να δούμε...*

1.ΧΟΡΕΥΟΥΜΕ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΜΑΤΙΑ....

2.ΠΕΡΠΑΤΑΜΕ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΜΑΤΙΑ....

3.ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟ ΣΤΟΜΑ...

4.ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΦΗΣ: ΤΥΦΛΟΜΥΓΑ

- **Όλοι είμαστε διαφορετικοί, αλλά έχουμε και κοινά χαρακτηριστικά!**

-Δείχνουμε μια γαντόκουκλα με ζωάκια στα δάχτυλα. Ψάχνουμε να βρούμε τι κοινό έχουν.

-Παίζουμε το παιχνίδι **Simon says** με σκοπό να αναδείξουμε τη διαφορετικότητα μεταξύ αγοριών – κοριτσιών, αλλά και όλων των παιδιών μεταξύ τους.

- **Αγόρι - κορίτσι διαφορετικότητα**



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Φύλλο εργασίας: «Βρες τι ταιριάζει στα αγόρια και τι ταιριάζει στα κορίτσια (εικόνες για αντιστοίχιση)».

Ζητούμε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν ένα αγόρι και ένα κορίτσι και να μας πουν τις διαφορές τους. Τις καταγράφουμε πάνω στη ζωγραφιά τους.

- **Μάντεψε ποιος γελάει...**

Ζητούμε φωτογραφίες των παιδιών και τα τοποθετούμε σε ξεχωριστές διαφάνειες. Τα παιδιά πρέπει να μαντέψουν από τα χαμόγελα, ποιος γελάει στη φωτογραφία. Το ίδιο κάνουμε και με τα μάτια. Και για να διασκεδάσουμε κάνουμε ένωση ματιών και χειλιών από διαφορετικά παιδιά και ζητάμε να βρουν από ποια παιδιά είναι τα κομμάτια.

-ΟΙ ΑΘΛΗΤΕΣ ΚΑΙ Η ΣΚΙΑ ΤΟΥΣ (Ψηφιακά παιχνίδια)

<https://www.liveworksheets.com/ge607234xt>

<https://www.liveworksheets.com/cu607147fx>

<https://www.liveworksheets.com/nc607188mn>

-ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

-Σε roweipoint, τα παιδιά καλούνται ανάμεσα σε ζευγάρια εικόνων, να βρουν τις ομοιότητες και τις διαφορές (Σοκολάτα-μπισκότο, καρότο-αγγούρι, μαμά-δασκάλα, ήλιος-λάμπα, σκύλος-γάτα, πεταλούδα-χαρταετός, μολύβι-μαρκαδόρος, νερό-θάλασσα)

-Ζητούμε από γονέα και παιδί του αντίθετου φύλου να συζητήσουν για τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ τους και να συμπληρώνουν το διάγραμμα **Venn** στο σπίτι.

*(Όλες οι δραστηριότητες θα πραγματοποιηθούν μέσω της τηλεκπαίδευσης, λόγω του γενικού lockdown και της μη λειτουργίας των σχολείων από τις 16/11/2020)*

### Εργαστήριο 2 Αυτοσεβασμός

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τις έννοιες: 1) Εγώ και οι άλλοι. 2) Μαθαίνω να αναγνωρίζω τα συναισθήματά μου και να τα μοιράζομαι με τους άλλους 3) Γίνομαι διαφορετικός αν... 4) Τι είναι αυτό που με κάνει να είμαι εγώ;

- **Τα λουλούδια των συναισθημάτων:**

Άσκηση ρουτίνας που βοηθάει τα παιδιά να αντιληφθούν τα συναισθήματά τους και τα συναισθήματα των άλλων καθώς και το ότι αυτά μπορεί να αλλάξουν (Θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια μιας εβδομάδας, στη webex, ώστε να φανούν τα αποτελέσματα της καταγραφής).

Σε κόλλα Α4 οι γονείς έχουν την οδηγία να σχεδιάσουν 5 μεγάλα λουλούδια, το καθένα από τα οποία έχει διαφορετική έκφραση (χαρούμενο, λυπημένο, θυμωμένο, βαριεστημένο, φοβισμένο). Το κάθε παιδί χρωματίζει ένα πέταλο κάθε μέρα και γράφει πάνω το όνομά του,



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ανάλογα με το συναίσθημα που το εκφράζει καθημερινά.

Μπορούμε να μετρήσουμε ποιο λουλούδι έχει τα περισσότερα πέταλα και να καταλάβουμε επίσης ποιο είναι το κλίμα της τάξης.

- **Αυτοσεβασμός-Αυτοεκτίμηση (μέσω webex)**

1. Σε powerpoint κάνουμε παρουσίαση των Super Ηρώων της τάξης μας με γνωστές φιγούρες από ήρωες που αγαπούν τα παιδιά, αλλά με τα δικά τους πρόσωπα στο κεφάλι. Κάθε παιδί μας λέει θετικά πράγματα για τον εαυτό του και μας περιγράφει την προσωπικότητά του.

Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να μας μιλήσουν για τον εαυτό τους με ερωτήσεις, όπως:

- ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΙΣ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΙΟ ΚΑΛΟ ΠΡΑΓΜΑ ΕΠΑΝΩ ΣΟΥ;
- ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΟΤΙ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;
- ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΟΤΙ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ;

2. **Άσκηση ενδυνάμωσης του αυτοσεβασμού «Είμαι μοναδικός/ή»:** Σε φύλλο εργασίας όπου απεικονίζεται μία φιγούρα παιδιού, τα παιδιά καλούνται να σχεδιάσουν τον εαυτό τους και έπειτα με τη βοήθεια των γονιών τους, να καταγράψουν μέσα στη σιλουέτα τα στοιχεία του χαρακτήρα τους, που τους κάνουν μοναδικούς και έξω από τη σιλουέτα, τα στοιχεία της εμφάνισής τους, που τους κάνουν ξεχωριστούς.

- **Πώς με βλέπουν οι άλλοι;** Τι πράγματα λένε για μένα π.χ. η μαμά, ο μπαμπάς, η γιαγιά κ.λπ/ Τι πράγματα λένε για μένα οι συμμαθητές μου; Γράφουμε σε συννεφάκια, που είναι γύρω από τον εαυτό μας (σχέδιο του παιδιού) τις ωραίες λέξεις που περιγράφουν τον καθένα μας και τα παιδιά χρωματίζουν. Διαβάζουμε όλα τα παραπάνω για κάθε παιδί στη webex, δυναμώνοντας την αυτοπεποίθηση του κάθε παιδιού..

- **Τα χέρια μου και τί μπορούν να κάνουν:** Τα παιδιά κάνουν το περίγραμμα της παλάμης τους (και των δύο) σε ένα χαρτί, ζωγραφίζουν πολύχρωμα σχέδια μέσα σ' αυτές και απαριθμούν πόσα πράγματα μπορούν να κάνουν με τα χέρια τους και πόσα θα μπορούν να κάνουν όταν μεγαλώσουν!

- Ανάγνωση της ιστορίας: «Τα χεράκια δεν χτυπάνε, τα χεράκια αγαπάνε», της Μαρ. Κουτσανοπούλου, εκδ. Βάρφη

- **Μαθαίνω να αναγνωρίζω τα συναισθήματά μου και να τα μοιράζομαι με τους άλλους.**

- Το μαξιλάρι της εκτόνωσης:** Συνήθως το χρησιμοποιούμε για να εκτονώσουν τα παιδιά αρνητικά συναισθήματα αντί να τα στρέψουν σε άλλα παιδιά θεωρώντας ως βασικές παραδοχές ότι: α) το μαξιλάρι δεν πονάει, β) το μαξιλάρι δεν μπορεί να μας θυμώσει και να μας χτυπήσει. Φτιάχνουμε με μπαλόνια και αλεύρι τα μπαλονάκια της ηρεμίας (για την εκτόνωση του θυμού)

- **Αστίδα εαυτού:** Τα παιδιά μαθαίνουν να αμύνονται για τον εαυτό



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

	<p>τους. Φτιάχνουν μια ασπίδα από χαρτόνι, την διακοσμούν όπως θέλουν και πάνω γράφουν ό,τι δεν τους αρέσει να τους κάνουν. Π.χ. «Δεν μου αρέσει όταν... με κοροϊδεύουν, με χτυπούν, μου μιλάνε άσχημα, με βρίζουν». Μπορούν να χρησιμοποιήσουν την «ασπίδα» τους όποτε κάποιο παιδί στην τάξη ή κάποιος άλλος δεν τους συμπεριφέρεται με τον τρόπο που θα ήθελαν. Ακόμη, μαθαίνουμε λέξεις άμυνας όταν μας κάνουν κάτι που δεν μας αρέσει: Αντί να θυμώσουμε, να τσακωθούμε ή να μαλώσουμε με τους άλλους μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε λέξεις και εκφράσεις που δείχνουν ότι κάποιος δε σέβεται τον εαυτό μας. Για παράδειγμα «Στοπ», «Σταμάτα να...», «Δεν μου αρέσει να...», «Θυμώνω όταν...». Μπορούμε να καταγράψουμε αυτές τις λέξεις σε κόκκινους κύκλους ή σε σήματα Stop όπως του κ.ο.κ.. Τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιούν αυτές τις λέξεις όταν υπάρχει ανάγκη. Ή ακόμη, μπορούμε να τις γράψουμε κι αυτές στην ασπίδα μας!</p>
<p><b>Εργαστήριο 3</b>                  Σεβασμός προς τους άλλους_ Γενικές δραστηριότητες - Δραστηριότητες συνεργασίας και αλληλεγγύης.</p>	<p><i>Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τα ερωτήματα- θέματα :</i></p> <p>1) Πώς δείχνουμε το σεβασμό μας στους άλλους; 2) Τι σημαίνει σέβομαι τους άλλους; 3) Τι δικαιώματα έχουμε; 4) Τι υποχρεώσεις; 5) Ποιος το αποφασίζει; 6) Τι θέλουμε να μας κάνουν οι άλλοι και τι πρέπει να κάνουμε εμείς γι' αυτούς; 7) Μην κάνεις στους άλλους αυτό που δε θέλεις να σου κάνουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Σεβασμός στην τάξη μας:</b> Συγυρίζουμε την τάξη μόλις είναι ώρα για να αρχίσουν οι ελεύθερες δραστηριότητες ως ένδειξη σεβασμού στο «μάθημα» που θα κάνουμε. Με ένα αγαπημένο τραγούδι, με χτύπημα στο ντέφι και καταμέτρηση από τον εκπαιδευτικό ή/ και τα παιδιά ως το δέκα γίνεται η τακτοποίηση των παιχνιδιών στις γωνιές- κέντρα δραστηριοτήτων. Η δραστηριότητα αυτή αποτελεί καθημερινή ρουτίνα της τάξης και ένδειξη σεβασμού.</li> <li>• <b>Επίδειξη εικόνων με συμπεριφορές που δείχνουν ή όχι σεβασμό:</b> Τέτοιες εικόνες οργανώνουμε σε ένα book creator ή σε ένα powerpoint (λόγω τηλεκπαίδευσης), όπως είναι π.χ.                     <ul style="list-style-type: none"> <li>α) λεωφορείο όπου κάποιος έχει πολύ δυνατά τη μουσική ενοχλώντας τους άλλους, β) λεωφορείο όπου τα παιδιά κάθονται σε θέσεις ηλικιωμένων ή εγκύων που είναι όρθιες και φαίνεται ότι υποφέρουν, γ) λεωφορείο που κάποιος μιλάει στο τηλέφωνο πολύ δυνατά ενοχλώντας του άλλους ή τρώει ενώ υπάρχει ταμπέλα που το απαγορεύει, δ) κάποιος που καπνίζει σε νοσοκομείο ή άλλο κλειστό χώρο, ε) κάποιος που σπρώχνει σε μια ουρά ή δεν περιμένει τη σειρά του, στ) μηχανάκι που κάνει πολύ θόρυβο, η) κάποιος που κλέβει κάτι από την τσάντα άλλου, θ) παιδί που κοροϊδεύει άλλα και αυτά φαίνονται στενοχωρημένα, ι) παιδί που χτυπάει κάποιο άλλο, κ) παιδιά που μαλώνουν έντονα, λ) οδηγός που δεν φοράει τη ζώνη του, , η) κάποιος που κρατάει την πόρτα</li> </ul> </li> </ul>



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

για να περάσει ο επόμενος κ.λπ. Το κάθε παιδί μπορεί να διαλέξει μια φωτογραφία, να περιγράψει στους υπόλοιπους τι συμβαίνει, να συζητήσουν όλοι μαζί τι είδους συμπεριφορά περιγράφεται και τι εναλλακτικές θα μπορούσαν να υπάρξουν. Μπορεί ο εκπαιδευτικός να ενθαρρύνει τα παιδιά να μιλήσουν με βάση προσωπικές εμπειρίες τους και βιώματα. Ακόμη, μπορούμε να συνδέσουμε την κουβέντα μας με την ασπίδα εαυτού, όπου καταγράψαμε τι δεν μας αρέσει να μας κάνουν οι άλλοι.

- **Δραματικά σενάρια:** Δίνουμε στα παιδιά υποθετικά διλήμματα-καταστάσεις και σε ομάδες πρέπει να «παιξούν» το περιστατικό. Ποιες συμπεριφορές είναι πιο αποδεκτές; Τι κάνουμε όταν ο άλλος δε μας σέβεται; Πιθανά τέτοια σενάρια μπορεί να είναι: α) Με αφορμή την επικαιρότητα του κορονοϊού είμαστε στο σούπερ μάρκετ και κάποιος μπροστά μας αγοράζει 10 μπουκάλια αντισηπτικά. Δεν υπάρχουν άλλα στο κατάστημα και χρειάζεται και άλλοι να προμηθευτούν αντισηπτικό. Τι κάνουμε; Είναι η συμπεριφορά αυτή ένδειξη σεβασμού προς τους άλλους; β) Κάποιος μας παίρνει την σειρά ενώ περιμένουμε να πληρώσουμε κάτι στο σούπερ μάρκετ, γ) Κάποιος μας παίρνει τη σειρά ενώ περιμένουμε τη σειρά αλλά ζητάει πρώτα την άδειά μας και εξηγεί γιατί θέλει να εξυπηρετηθεί πρώτος, δ) Ένα παιδί παίρνει τα παιχνίδια ενός άλλου την ώρα που παίζει χωρίς να ζητήσει την άδεια, κ.λπ.
- **Μπορούν οι λέξεις να πληγώνουν;** Βρίσκουμε λέξεις που μπορεί να πληγώνουν τους άλλους και φροντίζουμε να μην τις χρησιμοποιούμε. Παίζουμε το παιχνίδι της «τσαλακωμένης καρδιάς». Αντίστοιχα, βρίσκουμε λέξεις που θεραπεύουν και λέξεις που χαμογελούν. Γράφουμε τις λέξεις αυτές σε πίνακα, κάτω από αντίστοιχες εικόνες-σύμβολα.
- **Το βάζο με τα γλυκά λογάκια:** Ζητούμε από τα παιδιά να σκεφτούν λέξεις ή φράσεις σεβασμού και ευγένειας που τους αρέσει να ακούν και να λένε στους άλλους. Γράφουμε την κάθε λέξη ή φράση που λένε τα παιδιά σε διαφορετικά χρωματιστά χαρτόνια που έχουν κόψει προηγουμένως τα παιδιά σε σχήμα καραμέλας. Σε ένα που φτιάχνουμε από χαρτόνι, κολλάμε τις καραμέλες με τις ευγενικές λέξεις όπως π.χ. «ευχαριστώ», «παρακαλώ», «συγγνώμη», «θα μπορούσα να έχω...», «μου δανείζεις για λίγο...», «σε αγαπώ πολύ», «είσαι πολύ καλό παιδί», «είσαι ο καλύτερος φίλος μου», «θα προσπαθήσω να είμαι/ κάνω...».

**Εργαστήριο 4**  
 Σεβασμός προς τους

*Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τα ερωτήματα-*





## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

άλλους: Συνεργασία – Αλληλοβοήθεια.

Θέματα :1) Τι σημαίνει κάποιος είναι εγωιστής; 2) Μαθαίνω να μοιράζομαι με τους άλλους 3) Μαθαίνω να συνεργάζομαι με τους άλλους.

- **Ο εγωιστής γίγαντας:** Με αφορμή την ανάγνωση του συγκεκριμένου παραμυθιού θα μπορούσαν να λάβουν χώρα διάφορες ερωτήσεις, όπως:

Τι σημαίνει να είσαι εγωιστής;

Τι κάνει (ή λέει) ένας εγωιστής;

Είναι καλό να είμαστε εγωιστές; Πότε;

Μπορείς να είσαι φίλος με κάποιον που είναι εγωιστής;

Πότε/ πώς καταλαβαίνουμε ότι κάποιος είναι εγωιστής;

Πώς μπορούμε να σταματήσουμε να είμαστε εγωιστές;

Πρέπει να σκεφτόμαστε μόνο τους άλλους ή μόνο τον εαυτό μας;
- **Το πείραμα με τα μακαρόνια:** Δίνουμε στα παιδιά ένα μάτσο μακαρόνια και ζητούμε να τα σπάσουν όλα μαζί. Εκείνα δυσκολεύονται. Μετά τους δίνουμε λίγα μακαρόνια ή ένα μακαρόνι κάθε φορά. Συζητούμε τι παρατηρούν. Πότε τα μακαρόνια σπάνε δυσκολότερα; Γιατί; Προσπαθούμε να συζητήσουμε με τι είδους μακαρόνια μοιάζουμε εμείς όταν είμαστε μόνοι μας ή όταν είμαστε ομάδα. Αφήνουμε τα παιδιά να διατυπώσουν τις σκέψεις τους.
- **Ψυχοκινητικά παιχνίδια συνεργασίας** όπως π.χ.

  - μεταφορά μιας μπάλας ή ενός άλλου αντικειμένου ανά ζεύγη χρησιμοποιώντας διαφορετικά μέλη του σώματός τους π.χ. πλάτη με πλάτη, χέρι με χέρι, κοιλιά με κοιλιά
  - φυσάμε να μην πέσει το μπαλόνι κάτω: Ανά ζεύγη τα παιδιά έχουν από ένα μπαλόνι που δεν πρέπει να το αφήσουν να πέσει κάτω φυσώντας το πάντα προς τα πάνω.
- Εν μέσω των χριστουγεννιάτικων δραστηριοτήτων αποφασίζουμε να δημιουργήσουμε χριστουγεννιάτικες κάρτες και να τις στείλουμε στην οργάνωση **Wincancer**, η οποία θα φροντίσει να σταλούν οι κάρτες μας σε ενήλικες και παιδιά που νοσηλεύονται στα νοσοκομεία.
- Τα παιδιά γράφουν μια δική τους ευχή στα αστέρια των ευχών που έχουμε προμηθευτεί προκειμένου να στηρίξουμε τη δράση του **Make a Wish**.
- Οργάνωση χριστουγεννιάτικης γιορτής. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν από μία αρμοδιότητα σχετικά με την οργάνωση της γιορτής μας. Κάποιοι θα τραγουδήσουν τα κάλαντα, άλλοι θα πουν χριστουγεννιάτικα ποιήματα, κάποιοι θα παίξουν με μουσικά όργανα.

*Τα παραπάνω παιχνίδια θα πραγματοποιηθούν με τους γονείς στο σπίτι, λόγω τηλεκπαίδευσης.*



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

### Εργαστήριο 5

Σεβασμός προς τους άλλους και διάλογος.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τα ερωτήματα- θέματα :  
 1) Η λειτουργία των κανόνων στη ζωή μας 2) Τι είναι ο διάλογος; Σε τι μας βοηθάει; Που μας οδηγεί; 3) τι είναι οι σκέψεις μας.

- **Κανόνες διαλόγου:** Στην παρεούλα αποφασίζουμε τους κανόνες διαλόγου και όπως προηγουμένως τα παιδιά τους εικονογραφούν, π.χ. «σηκώνουμε χέρι για να μιλήσουμε», «ακούμε προσεκτικά ο ένας τον άλλο», «δεν διακόπτουμε τον άλλο όταν μιλάει», «περιμένουμε τη σειρά μας», «μιλάμε όμορφα χωρίς να λέμε άσχημες κουβέντες» κ.λπ. Για να μην έχουμε πολλούς κανόνες μπορούν οι κανόνες διαλόγου να συμπηφιστούν με τους κανόνες της τάξης.
- **Βλέπουμε ταινίες χωρίς λόγια και σκεφτόμαστε λόγια που θα μπορούσαμε να τους βάλουμε.** Ωστόσο, διαπιστώνουμε ότι κάποιες φορές μπορεί να βγει νόημα ακόμα και χωρίς διάλογο μόνο με ήχους, εκφράσεις προσώπου και σώματος κ.λπ.

### Εργαστήριο 6

Σεβασμός προς το φυσικό περιβάλλον, τα άβια και τα έμβια όντα.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τα ερωτήματα- θέματα :  
 1) Χρειάζεται σεβασμό το περιβάλλον; 2) Πώς δείχνουμε το σεβασμό μας στις θάλασσες, στις πόλεις, στα βουνά; 3) Πώς καταλαβαίνει το περιβάλλον ότι το αγαπάμε και το σεβόμαστε; 4) Υπάρχουν πράξεις που είναι κακές για το περιβάλλον; Ποιες είναι; Πώς τις αποφεύγουμε; 5) Τι κάνουμε σε περίπτωση κινδύνου;

- **Χειροποίητα παζλ:** Αντί να αγοράζουμε συνεχώς παιχνίδια μπορούμε να φτιάξουμε τα δικά μας παζλ. Το κάθε παιδί μπορεί να φτιάξει το δικό του παζλ είτε με ζωγραφική και κόψιμο της σε κομμάτια είτε με χρήση έτοιμων φωτογραφιών που επίσης κόβονται σε κομμάτια. Ακολουθεί πλαστικοποίηση και τα παζλ είναι έτοιμα για να τα παίξουν μεταξύ τους τα παιδιά και να τα μοιραστούν.
- **Ανακύκλωση στο νηπιαγωγείο:** Η δημιουργία κουτιών όπου μπορούν να ανακυκλωθούν χαρτιά, πλαστικά και αλουμίνια μπορεί να αποτελέσει μια καθημερινή ρουτίνα που μαθαίνει στα παιδιά να σέβονται τον πλανήτη και την βιωσιμότητά αποκτώντας θετικές μορφές συμπεριφοράς. Κάθε πρόγραμμα ανακύκλωσης είναι μια ένδειξη σεβασμού προς το περιβάλλον.
- **Ταΐστρες για τα πουλιά και πιατάκια με φαγητό και νερό για τα αδέσποτα ζώα:** Φτιάχνουμε με τα παιδιά ταΐστρες που γεμίζουμε με σποράκια σεβόμενα τα πουλιά που τις κρύες μέρες του χειμώνα δυσκολεύονται να βρουν τροφή.
- Παρακολουθούμε τα videos:  
 1. <https://youtu.be/3zLfMblEALw> Ο Bozzetto για τον πλανήτη



ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

	<p>που συνεχίζουμε να καταστρέφουμε!</p> <ol style="list-style-type: none"> <li><a href="https://youtu.be/QX5Ed9kDDZk">https://youtu.be/QX5Ed9kDDZk</a> Η προστασία του περιβάλλοντος!</li> <li><a href="https://youtu.be/0hr9cOUKfGY">https://youtu.be/0hr9cOUKfGY</a> ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ VIDEO ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ - Ο ΠΕΡΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</li> </ol>
<p><b>Εργαστήριο 7</b></p>	
<p><b>Προσαρμογές για τη συμμετοχή και την ένταξη όλων των μαθητών/τριών</b></p>	<p>Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες «εμποδιζόμενων» μαθητών έχουν γίνει, στο σύνολο της υποβληθείσας πρότασης, οι ακόλουθες προσαρμογές: α) Ως προς τη μεθοδολογία σε πάρα πολλές περιπτώσεις προτείνεται η ομαδοσυνεργατική – και η διαφοροποιημένη διδασκαλία, η οποία και διέπει τη φιλοσοφία όλου του προγράμματος. β) Ως προς την οργάνωση των γωνιών του νηπιαγωγείου/ κέντρων ενδιαφερόντων συνίσταται η συμπερίληψη υλικού που να καλύπτει τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα όλων των μαθητών, γ) Ως προς τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για όλες τις δραστηριότητες (π.χ. η αξιοποίηση της μουσικής, των μαθηματικών, του παιχνιδιού και των θετικών συναισθημάτων όπου και όποτε χρειάζεται βοηθάει πολύ διότι αποτελούν παγκόσμιες γλώσσες κατανοητές από όλους και δ) Ως προς τις επιμέρους δραστηριότητες του προγράμματος η πλειοψηφία αυτών έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων ανεξαιρέτως των μαθητών.</p>
<p><b>Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Συνεργασία με την οργάνωση <b>Wincancer</b> και αποστολή χειροποίητων χριστουγεννιάτικων καρτών από τα παιδιά σε ενήλικες και παιδιά που νοσηλεύονται και θα είναι μακριά από τα σπίτια τους τις ημέρες των γιορτών.</li> <li>Συνεργασία με το <b>Make a Wish</b>. Προμηθευόμαστε αστέρια των ευχών για όλα τα παιδιά του νηπιαγωγείου με σκοπό την οικονομική ενίσχυση του φορέα και περνάμε ταυτόχρονα το μήνυμα της αλληλεγγύης και της προσφοράς.</li> <li>Συνεργασία με τον τοπικό σύλλογο ΑμεΑ «<b>Άρτεμις</b>» και προμήθεια χειροποίητων σαπουνιών σε χριστουγεννιάτικα σχέδια, τα οποία προορίζονται για χριστουγεννιάτικα δωράκια στα παιδιά του σχολείου.</li> <li>Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων.</li> </ul>
<p><b>Τελικά προϊόντα που παρήχθησαν από τους/τις μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ομαδική αφίσα με ενέργειες του ανθρώπου που δείχνουν σεβασμό προς το περιβάλλον και το αντίθετο.</li> <li>Ανακυκλωμένο χαρτί από εφημερίδες και νερό με χρώμα.</li> <li>Χειροποίητα παζλς.</li> <li>Κατασκευή παιχνιδιού, τύπου μπασκέτας από πλαστικά μπουκάλια νερού και μπαλάκια.</li> <li>Ταΐστρες για τα πουλιά</li> </ul>



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Κατασκευή ασπίδας</li> <li>• Χειροτεχνία «Το βάζο με τα ευγενικά λογάκια»</li> <li>• Δημιουργία χριστουγεννιάτικων καρτών με στόχο την αλληλεγγύη σε άτομα που νοσηλεύονται και είναι μακριά από τα σπίτια τους</li> </ul>
<p><b>Εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία που παρήχθησαν από τους/τις μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Αφίσες</li> <li>• Δημιουργία κανόνων τάξης και διαλόγου</li> <li>• Ατομικά Βιβλία με τις εργασίες των μαθητών</li> </ul>
<p><b>Αξιολόγηση - Αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση</b></p>	<p>Στο εν λόγω πρόγραμμα περιλαμβάνονται ερωτηματολόγια τα οποία απευθύνονται σε γονείς και εκπαιδευτικούς αλλά και μια ημι-δομημένη συνέντευξη που απευθύνεται στα παιδιά, προκειμένου να διερευνηθούν τα οφέλη από την εφαρμογή του προγράμματος στην τάξη. Επιπλέον, στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς ζητείτε να προτείνουν και πιθανές διαφοροποιήσεις και βελτιώσεις.</p> <p>Η αξιολόγηση βασίστηκε αρκετά στα ερωτηματολόγια που δόθηκαν σε γονείς και παιδιά. Τα συμπεράσματα ήταν ενθαρρυντικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Τα παιδιά από τη συμμετοχή τους σε αυτό το πρόγραμμα έδειξαν να κατακτούν δεξιότητες, όπως: κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, επίλυση προβλημάτων.</li> <li>• Παρατηρήθηκαν αλλαγές στη συμπεριφορά των παιδιών κατά και μετά τη διάρκεια του προγράμματος (αναφέρονταν συχνά στη λέξη σεβασμός, όταν έβλεπαν μη αποδεκτές συμπεριφορές στους συμμαθητές τους, μετέφεραν στους γονείς τους πολλά από αυτά που εκπαιδεύτηκαν να εφαρμόζουν και ειδικά σε ό,τι αφορά το περιβάλλον)</li> <li>• Ήταν θετική η στάση των γονέων στο πρόγραμμα και επιβραβεύσιμη. Η εμπλοκή τους στο πρόγραμμα μέσω της τηλεπαίδευσης ήταν αξιόλογη και εποικοδομητική. Ζητήθηκε να εφαρμόζονται συχνά τέτοιες δράσεις.</li> </ul> <p>Πολλές από τις παραπάνω δραστηριότητες που έλαβαν χώρα στην τηλεεκπαίδευση, επαναλήφθηκαν στο σχολείο για να έχουν και καλύτερο αποτέλεσμα με βιωματικό χαρακτήρα.</p>



## ΠΛΑΤΟΦΟΡΜΑ 21+: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Εκδηλώσεις διάχυσης και  
Συνολική αποτίμηση της  
υλοποίησης της  
υποδράσης

### ΔΙΑΧΥΣΗ

- Ανάρτηση των δράσεων με κείμενα και φωτογραφίες σε κλειστή ομάδα σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης
  - Ανάρτηση των στόχων και των δράσεων του προγρ/τος στην ιστοσελίδα του σχολείου
  - Συγκέντρωση των εργασιών των παιδιών σε ατομικό βιβλίο
- ### ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
- Η εμπειρία μας από την υλοποίηση του προγράμματος στην τάξη μας, πολύ θετική.
  - Τα παιδιά από τη συμμετοχή τους σε αυτό το πρόγραμμα κατέκτησαν δεξιότητες, και τις μετέφεραν και στο οικογενειακό τους περιβάλλον.
  - Πολύ θετική η στάση των γονέων στο πρόγραμμα και ενθαρρυντική.

